

O mască râde...

Ion Cojocaru, Vasile Toma și Nicu Botezatu

De vreo doi ani încoace Caragiale pare să fi reintrat în grațiile directorilor de scenă. Cum fenomenul coincide cu atenția tot mai susținută care i se acordă dramaturgiei românești în general, e de presupus că – mai știi? – contactul cu scrierile contemporanilor le redeschide regizorilor pofta de a-l vizita mai des pe clasic... Oricum, spectacole Caragiale nu vor fi niciodată prea multe – mai ales, spectacole bune.

O montare Caragiale a ales și Teatrul Valah din Giurgiu pentru a-și inaugura Festivalul de Teatru Valah, desfășurat în urbe la sfârșitul lunii septembrie. Din păcate, din cauza unor disfuncții organizatorice, acesta a fost și singurul spectacol pe care l-am putut vedea din festival, al cărui titlu a rămas, de aceea, obscur pentru mine: ce va să zică "teatru valah", dincolo de numele, simpatic arhaizant, al unei instituții? Iar legătura lui Caragiale cu chestiunea să se refere oare la originea sud-dunăreană a familiei scriitorului? Dar

limpezirea acestor enigme o va aduce, poate, viitorul. Ceea ce ne interesează deocamdată este spectacolul în sine. Regizorul Ion Mircioagă a procedat la o lectură "curată", ferită – programatic, parcă – nu doar de tenta sordid-îngălată pe care, de la Lucian Pintilie încoace, se simte dator să o etaleze, fie și numai în decor și costume, orice punător în scenă al piesei (dar *quod licet Jovis...*), ci și de sofisticării (post)moderniste inutile și obositoare. Inovația sa principală constă în translația discretă a textului înspre registrul stilistic al commediei dell'arte: măști fixe (și expresia vizează atât obiectul ca atare, cât și un anume repertoriu mimic-gestual constant atribuit fiecărui interpret), desfășurare "fizică" foarte vioaie etc. Este, probabil, și motivul alegerii de către regizor a sălii Studio a teatrului, disproporționat de mică, totuși, în raport cu spațiul necesar curgerii întâmplărilor (și, pe deasupra, la reprezentația în speță, literalmente sufocantă); în orice caz,

D'ALE CARNAVALULUI de I.L. Caragiale ● **TEATRUL VALAH** din GIURGIU ● Data reprezentației: 28 septembrie 1999 ● Regia: Ion Mircioagă ● Scenografia: Diana Ioan ● Ilustrația muzicală: Attila Szabo ● Distribuția: Vasile Toma (Nae Girimea), Ion Cojocaru (Iancu Pampon), Nicu Botezatu (Crăcănel), Marian Simion (Iordache), Florin Dumitru (Catindatul), Mirela Nicolau (Mița), Gabi Munteanu (Didina), Cătălin Chivu (Un chelner, Ipistatul, Maestrul de ceremonii); în alte roluri: Dinel Țancov, Gelu Anghel, Geo Pintenaru, Mihaela Olar, Vali Văduva.

sugestia de proximitate între actor și spectator, tipică, în mod tradițional, commediei dell'arte, ca și sugestia de micime, de insignifianță a lumii caragialiene (urmărită, conform propriei declarații, de către regizor) riscă să nu fie recepționate de publicul deseori incomodat de cursele interpretelor dintr-o parte într-alta a sălii. În același timp, opțiunea – logică și "argumentabilă", în principiu – pentru o formă de spectacol atât de pretențioasă în ceea ce privește înzestrarea actorilor presupune noi riscuri, în general nedepășite de distribuția giurgiuveană; fac excepție Nicu Botezatu (în Crăcănel), Florin Dumitru (în Catindat) și, parțial, Vasile Toma (în Nae Girimea), ceilalți interpreți evoluând corect, dar fără haz. În fine, mărturisesc că nu am prins înțelesul contrastului dintre costumele "de epocă" (epoca scrierii piesei) și decorul care plasează acțiunea, prin fizionomia reclamelor pictate pe panouri mobile, undeva în perioada interbelică. Să fie o trimitere la "eternitatea" lui Caragiale? Ori vreo poznă... d'ale carnavalului?

Alice Georgescu

Farmecul virtuții

DON JUAN MOARE CA TOȚI CEIALȚI de Teodor Mazilu ● **THEATRUM MUNDI** ● Data reprezentației: 30 septembrie 1999 ● Scenariul, regia, decorul, ilustrația muzicală: Alice Barb ● Costumele: Oana Botez ● Distribuția: Viorel Comănici (Don Juan), Maria Junghietu (Maria-Magdalena), Claudia Negroiu/Gabriela Butuc (Maria Antoaneta), Marius Gălea (Gardianul), contratenorul Romeo Vasut (Călăul).

Citită atent, dramaturgia lui Teodor Mazilu poate oferi multe explicații în legătură cu mentalitățile rebele la orice tentativă de modificare venită "de sus", fie că acest "sus" este o dictatură sau o guvernare liber aleasă. Personajele lui

În dreapta, Viorel Comănici

Mazilu dozează savant adevărul propriilor instincte cu ipocrizia necesară supraviețuirii sociale; rezultatul nu este copia indivizilor de pe stradă, ci activarea spectaculoasă a unui sub-strat ținut secret de către toți oamenii. Ceea ce morala comună consideră inavuabil este mărturisit cu inocența făpturilor din rai: teatralitatea acestor texte se obține din cursa pentru supralicitarea sincerității, din graba fiecăruia de a arăta cât este de abject. "Poate fi omul atât de ticălos?", se întreabă unul dintre personajele lui Mazilu, și răspunsul vine ca tășul ghilotinei: "Poate!".

Comicul pieselor lui Mazilu, atât de atractive prin replicile aforistice, trebuie construit atent: cimentul lui este fidelitatea față de tristețea cu care dramaturgul se privea pe sine și pe semenii săi. Cenzura totalitară a luptat cu piesele lui Mazilu pentru că ele descriau un fond refractar la transformare, un om nou alcătuit exclusiv din

elementele recondiționate ale omului vechi. Spectacolele de după '89 au expus liber doar stratul superficial al pieselor, "cooperatorii" lui Mazilu s-au transformat în îmbogății tranzitive, sensul subversiv a dispărut și au rămas niște texte vag umoristice, nelegate prin elemente dramatice.

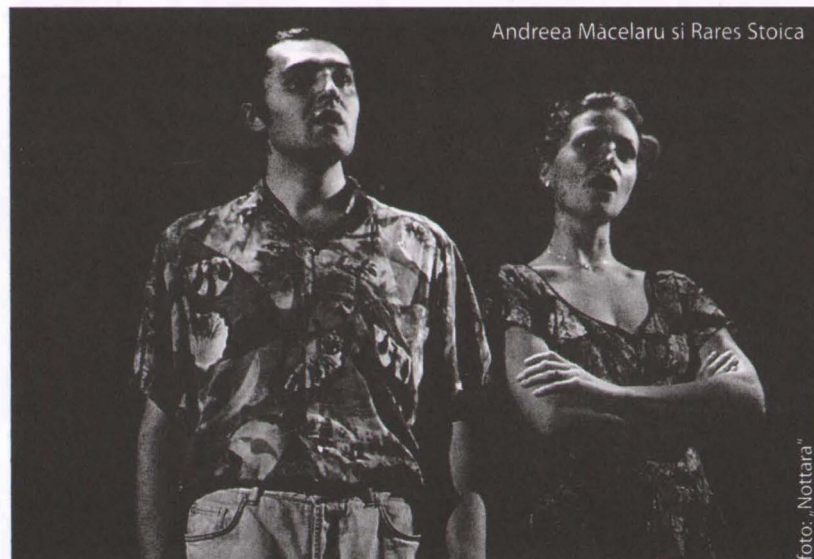
Spectacolul regizoarei Alice Barb rupe cu superficialitatea devenită precară tradiție, alcătuiind un scenariu proaspăt, vital, actual prin permanențele la care se referă.

Dincolo de mituri sunt niște oameni, niște bieți oameni plictisiți de povara sensurilor aglomerate de Istorie. Din perspectiva unu pe unu, istoria nu se scrie cu majusculă. Ajutată de ariile lui Mozart și de costumele Oanei Botez, Alice Barb compune ambianța vizuală și sonoră a spectacolului: undeva, în nici un loc, cândva, în nici un timp. Don Juan, Maria-Magdalena, Maria-Antoaneta de-abia așteaptă să-și scoată semnele concretului istoric

pentru a ne spune că nu mai vor să stea în "carcera legendei", "împovărați de nenorocirea de a fi un ideal", de responsabilitatea inerentă acestei situații. Miturile poartă povara capodoperelor și clișeele melodramelor, iar regizoarea împletește subtil și cu respect pentru cultură aceste două filoane. Intervențiile în text sunt subsumate potențării evoluției dramatice: nu idealurile sunt ridicole, ci aceia care pretind că le întruchipează. Și dacă personajele din piesa lui Mazilu și-au pierdut de mult referințele concrete, pretențiile unora și altora de a se impune în numele miturilor sunt încă prezente în sferile deloc comice ale realității. Spectacolul lui Alice Barb este profund, contemporan, inteligent și vesel în același timp. Viorel Comănici trăiește comic drama inteligenței învinse, el este un Don Juan epuizat de asalturile sexului opus: deși înțelege toate mecanismele prin care a fost dotat cu trăsături ce nu-i aparțin, îi este imposibil să iasă din culoarul trasat de mit. Maria Junghietu, mult mai amatoare de păcat decât de mântuire, se supune, în cele din urmă, destinului scris și acționa exprimă hazos datele compromisului făcut din plictiseală. Contribuția Gardianului și a Călăului la nuanțarea atitudinii etice a autorilor spectacolului este meritorie. "Omul confundă viciul cu sinceritatea", spune Don Juan în piesa lui Mazilu. Regizoarea ocolește această eroare: demersul ei dă sincerității sensul virtuții.

Magdalena Boiangiu

O limonadă

Andreea Măcelaru și Rareș Stoica

MOȘTENIREA LUI CADĂR de Eugen Rotaru și Laurențiu Profeta
 ● TEATRUL "NOTTARA" ● Data reprezentației: 28 august 1999
 ● Regia: Tania Filip ● Scenografia: Ștefania Cenean ● Coregrafia: Roxana Colceag ● Distribuția: Ruxandra Sireteanu (Judy), Ion Haiduc (Iancu), Valentin Teodosiu/Cristian Irimia (Costache), Cristian Șofron (Ilie), Andreea Măcelaru (Dora), Rareș Stoica (Avram), Anca Bejenaru/George Alexandru (Baba Safta), Daniela Minoiu (Vecina), Dragoș Bucur/Bogdan Dumitrache (Vecinul).

foto: „Nottara”